

5006. Zakon o gasilstvu (uradno prečiščeno besedilo) (ZGas-UPB1), stran 12207

Na podlagi 153. člena Poslovnika državnega zbora je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 30. novembra 2005 potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona o gasilstvu, ki obsega:

- Zakon o gasilstvu – ZGas (Uradni list RS, št. 71/93 z dne 30. 12. 1993),
 - Carinski zakon – CZ (Uradni list RS, št. 1/95 z dne 10. 1. 1995),
 - Zakon o spremembi Carinskega zakona – CZ-A (Uradni list RS, št. 28/95 z dne 26. 5. 1995),
 - odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 73/97 z dne 28. 11. 1997),
 - Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu – ZGas-A (Uradni list RS, št. 28/00 z dne 30.3.2000)
- in
- Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu – ZGas-B (Uradni list RS, št. 91/05 z dne 14.10.2005).

Št. 213-10/91-2/15

Ljubljana, dne 30. novembra 2005

EPA 491-IV

Podpredsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
mag. Vasja Klavora
l.r.

ZAKON O GASILSTVU

uradno prečiščeno besedilo (ZGas-UPB1)

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (namen zakona)

Ta zakon ureja naloge, organizacijo in status gasilstva.

2. člen (definicija gasilstva)

(1) Gasilstvo je obvezna lokalna javna služba (v nadaljnjem besedilu: javna gasilska služba), katere trajno in nemoteno opravljanje zagotavljajo občine in država.

(2) Gasilstvo je humanitarna dejavnost, ki se opravlja v javnem interesu. Izvajanje gašenja, zaščite, reševanja in drugih operativnih nalog, ki jih izvaja gasilstvo ob nesrečah, je za prizadete in ogrožene brezplačno, razen če s tem zakonom ni določeno drugače.

3. člen (naloge gasilstva)

(1) Gasilske organizacije opravljajo naloge gašenja in reševanja ob požarih, druge, zlasti preventivne naloge varstva pred požarom, določene naloge zaščite in reševanja ljudi ter premoženja ob naravnih in drugih nesrečah ter določene storitve. Opravljanje storitev ne sme onemogočati opravljanja temeljnih nalog gasilskih organizacij.

(2) Operativnih nalog gasilstva ni mogoče opravljati kot pridobitne dejavnosti.

4. člen (omejitve pravic)

Vodja intervencije sme ob požaru ali drugi nesreči, ko ni mogoče drugače zavarovati ljudi in premoženja, v skladu s tem zakonom, začasno omejiti:

- svobodo gibanja;
- pravico do nedotakljivosti stanovanja;
- pravico do uživanja lastnine.

5. člen (pojmi in njihov pomen)

V tem zakonu uporabljeni pojmi imajo naslednji pomen:

1. Gasilec je oseba, ki je član ali delavec gasilske organizacije.
2. Prostovoljni gasilec je član prostovoljnega gasilskega društva.
3. Poklicni gasilec je delavec v poklicni gasilski enoti ali v poklicnem jedru druge gasilske enote oziroma delavec, ki opravlja operativne naloge gasilstva v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji.

4. Operativni gasilec je oseba, ki poklicno ali prostovoljno opravlja operativne naloge gasilstva v formacijskih sestavah gasilskih enot, izpolnjuje predpisane psihofizične ter zdravstvene zahteve in je strokovno usposobljena za opravljanje teh nalog.

5. Operativne naloge gasilstva so gašenje in reševanje ob požarih, prometnih, okoljskih oziroma ekoloških in industrijskih nesrečah, zaščita in reševanje oseb in premoženja ob naravnih in drugih nesrečah, požarna straža ter druge splošne reševalne naloge. Operativne naloge gasilstva so tudi preventivne in operativne naloge v zvezi z varstvom pred požarom.

6. Intervencija je izvajanje operativnih nalog gasilstva.

7. Operativni gasilski načrt je načrt, ki ureja obveščanje in aktiviranje ter delovanje gasilskih enot in je sestavni del načrta varstva pred požarom občine.

8. Sistem obveščanja in aktiviranja gasilcev je del sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

9. Gasilska zaščitna oprema je oprema za osebno in skupinsko zaščito gasilcev pri izvajanju operativnih nalog gasilstva.

10. Gasilska reševalna oprema je vsako orodje, naprava ali sredstvo, ki je izdelano ali pridobljeno z namenom, da se uporablja za izvajanje operativnih nalog gasilstva.

11. Gasilska služba je poklicno ali prostovoljno opravljanje operativnih nalog gasilstva.

12. Gasilska enota je poklicna ali prostovoljna enota, ki opravlja operativne naloge gasilstva v določenih formacijskih sestavah gasilskih enot in izpolnjuje druge pogoje, določene s predpisi.

13. Poklicno jedro je skupina operativnih gasilcev, ki poklicno opravlja operativne naloge gasilstva v prostovoljni gasilski enoti, določeni z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot.

14. Formacijske sestave gasilskih enot so s pravili gasilske službe določeni sezname funkcionalnih dolžnosti, s katerimi se določajo gasilske skupine, oddelke, vode in druge enote za opravljanje operativnih nalog gasilstva.

15. Gasilske organizacije so prostovoljna gasilska društva in njihove enote, gasilske zveze, poklicne gasilske enote, organizirane kot javni zavodi, režijski obrati ali druge organizacijske oblike, ki poklicno opravljajo gasilsko službo.

16. Prostovoljno gasilsko društvo je humanitarna organizacija, v kateri fizične osebe prostovoljno delujejo in opravljajo naloge na področju gasilstva, varstva pred požarom in drugimi nesrečami ter opravljajo druge dejavnosti, ki so pomembne za razvoj in delovanje gasilstva. Člani prostovoljnega gasilskega društva so lahko tudi pravne osebe, če tako določa zakon.

17. Gasilska izkaznica je listina, v kateri so navedeni predpisani podatki, in je opremljena s fotografijo, s katero prostovoljni ali poklicni gasilec izkaže članstvo v gasilski enoti in gasilski organizaciji oziroma dokazuje svojo identiteto, ter jo izda Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje za poklicne gasilce, za prostovoljne gasilce pa Gasilska zveza Slovenije. Iz gasilske izkaznice je razvidno, kdo je operativni gasilec. Kot sestavni del gasilske izkaznice se lahko predpiše tudi ustrezna oznaka.

18. Čas za prihod gasilskih enot na kraj nesreče obsega čas od prejema klica za aktiviranje gasilske enote, čas prenosa klica, čas, potreben za izvoz in prihod gasilcev na kraj nesreče, pri čemer se upoštevajo vrsta gasilske enote ter naravne in druge razmere na poti do kraja nesreče ter na območju, na katerem se je nesreča zgodila.

II. NOSILCI IN NALOGE

6. člen (naloge občine)

- (1) Občina v skladu s svojimi pristojnostmi zagotavlja organiziranost, opremljanje in delovanje gasilstva.
- (2) Na podlagi načrta varstva pred požarom občina zagotavlja sredstva za:
 1. redno delovanje gasilskih enot;
 2. gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter sredstva za opazovanje, obveščanje in alarmiranje;
 3. vzdrževanje in obnavljanje gasilskih sredstev in opreme;
 4. izobraževanje in dopolnilno usposabljanje pripadnikov gasilskih enot;
 5. gradnjo in vzdrževanje objektov in prostorov za delovanje gasilstva;
 6. povračilo škode, ki so jo imeli gasilci pri opravljanju nalog gasilstva;
 7. povračilo škode, povzročene tretjim osebam, zaradi opravljanja nalog gasilstva, iz prvega odstavka 3. člena tega zakona;
 8. opravljanje drugih dejavnosti gasilskih organizacij.
- (3) Občina zagotavlja opravljanje nalog gasilstva preko gasilskih organizacij.

7. člen (naloge širših samoupravnih lokalnih skupnosti)

Na širšo samoupravno lokalno skupnost se lahko prenese opravljanje nalog gasilstva, ki so pomembne za varstvo pred požarom in drugimi nevarnostmi, kot je nakup, vzdrževanje in hramba gasilske zaščitne in reševalne opreme za zahtevnejše intervencije, velike požare in druge velike nesreče.

8. člen (naloge države)

- (1) Država na področju gasilstva:
 1. ustanovi in zagotovi delovanje gasilske šole za izobraževanje in usposabljanje kadrov v gasilstvu;

2. sofinancira naloge zaščite in reševanja, ki so širšega pomena, zlasti pri nesrečah v prometu, nesrečah z nevarnimi snovmi, reševanju na in iz vode ter reševanju v avtocestnih predorih;

3. zagotavlja del sredstev za znanstveno-raziskovalno dejavnost na področju gasilstva ter za razvijanje gasilske zaščitne in reševalne opreme;

4. zagotavlja pogoje za delovanje Gasilske zveze Slovenije in Združenja slovenskih poklicnih gasilcev;

5. zagotavlja skladen razvoj gasilstva v državi in zagotavlja pogoje za posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme;

6. zagotavlja delovanje sistema obveščanja in alarmiranja na območju države in posameznih geografsko ali kako drugače povezanih širših območjih državnega ozemlja.

(2) Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) določi gasilske enote za opravljanje nalog zaščite in reševanja, ki so širšega pomena. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje s temi gasilskimi enotami neposredno sklene pogodbe o opravljanju nalog zaščite in reševanja, ki so širšega pomena. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje mora pred sklenitvijo pogodbe obvestiti o tem občinski organ, pristojen za organizacijo javne gasilske službe v občini, na območju katere gasilska enota deluje.

(3) Minister, pristojen za varstvo pred požarom (v nadaljnjem besedilu: minister), predpiše minimalno osebno in skupinsko zaščitno opremo gasilcev, merila za zavarovanje operativnih gasilcev za primer smrti in trajne ali prehodne izgube delovne zmožnosti, program ugotavljanja psihofizičnih sposobnosti in program za opravljanje preizkusa znanja operativnih gasilcev, roke za periodično ugotavljanje psihofizičnih sposobnosti ter preizkus znanja operativnih gasilcev. Minister v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev predpiše uniformo, čine in oznake gasilcev ter obliko in vsebino gasilske izkaznice. Minister predpiše tudi čase, v katerih morajo gasilske enote, ki so aktivirane v skladu z operativnim gasilskim načrtom lokalne skupnosti, priti na kraj nesreče ter merila za požarno pokrivanje posameznih vrst objektov.

(4) Minister, pristojen za zdravje, v soglasju z ministrom predpiše merila za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti operativnih gasilcev ter pogoje, ki jih morajo izpolnjevati zdravstveni zavodi oziroma zasebni zdravniki za ugotavljanje zdravstvene sposobnosti operativnih gasilcev.

(5) Minister po predhodnem mnenju Gasilske zveze Slovenije in Združenja slovenskih poklicnih gasilcev predpiše tudi pravila gasilske službe, s katerimi se uredijo zlasti:

1. naloge in odgovornosti gasilcev ter oblike sodelovanja gasilskih organizacij;
2. formacijske sestave gasilskih enot;
3. strokovno usposabljanje gasilcev.

III. GASILSKE ENOTE

9. člen

(vrste gasilskih enot)

(1) Gasilske enote so poklicne ali prostovoljne, glede na območje delovanja pa so teritorialne in industrijske.

(2) Gasilske enote so organizirane kot:

1. poklicne gasilske enote;
2. prostovoljne gasilske enote v gasilskih društvih;
3. gasilske enote v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah.

(3) Gasilske enote opravljajo svoje naloge v skladu s pravili stroke in pravili gasilske službe.

10. člen

(osnovna merila)

(1) Osnovna merila za organiziranje in opremljanje gasilskih enot so:

- a) za naselja:
 - število prebivalcev;
 - tip naselij glede na gostoto in način pozidave, stopnjo razvitosti ter storitvene, oskrbovalne, proizvodne in kmetijske dejavnosti;
- b) za gospodarske družbe, zavode in druge organizacije:
 - požarna ali eksplozijska nevarnost tehnološkega procesa;
 - število zaposlenih;
 - površina in razmestitev objektov;
 - oddaljenost ustrezne gasilske enote;
- c) za gozdove:
 - površina in vrsta gozdov;
- d) za vodne površine:
 - velikost in vrsta vodnih površin.

(2) Vlada predpiše podrobnejša merila za organiziranje in opremljanje gasilskih enot.

11. člen

(organizacija gasilstva)

Organizacija gasilstva v občini se v skladu z merili iz prejšnjega člena določi z načrtom varstva pred požarom občine.

11.a člen

(opravljanje javne gasilske službe)

(1) Poklicne gasilske enote opravljajo javno gasilsko službo v skladu s tem zakonom in aktom o ustanovitvi. Prostovoljne gasilske enote opravljajo javno gasilsko službo skladno s tem zakonom, če jih neposredno določi pristojni občinski organ in če z gasilskimi organizacijami, v katerih delujejo te gasilske enote, občina neposredno sklene pogodbo o opravljanju javne gasilske službe. Za opravljanje javne gasilske službe v skladu s tem zakonom je lahko določena le tista prostovoljna gasilska enota, ki se preko gasilskih zvez povezuje v Gasilsko zvezo Slovenije. Pogodbo o opravljanju javne gasilske službe soprodpisuje tudi pristojna gasilska zveza.

(2) Pristojni občinski organ za opravljanje javne gasilske službe v skladu s tem zakonom določi zlasti:

1. obseg in način opravljanja javne gasilske službe;
2. začetek ali obdobje opravljanja javne gasilske službe;
3. organizacijo javne gasilske službe;
4. nadzor nad izvajanjem javne gasilske službe.

(3) Obseg in način opravljanja javne gasilske službe se določi zlasti v skladu z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot, časi, določenimi za prihod gasilskih enot na kraj nesreče, merili za požarno pokrivanje posameznih vrst objektov, načrtom varstva pred požarom ter načrti zaščite in reševanja ob naravnih in drugih nesrečah občine.

(4) V pogodbi o opravljanju javne gasilske službe se za gasilske enote prostovoljnih gasilskih društev določijo sredstva, ki jih zagotavlja pristojni občinski organ za opravljanje javne gasilske službe, zlasti za izvajanje intervencij, usposabljanje, plačevanje zdravstvenih pregledov, zavarovanja za primer poškodbe pri delu ali poklicne bolezni ter za druge pravice iz delovnega razmerja oziroma pravice, ki jih ta zakon določa za operativne gasilce, ter sredstva, ki jih občina namenja za usposabljanje gasilske mladine in druge društvene dejavnosti.

(5) V opravljanje javne gasilske službe v skladu s tem zakonom se lahko na podlagi odločitve pristojnega občinskega organa in pogodbe o opravljanju javne gasilske službe vključi tudi industrijska gasilska enota, če ne glede na to gospodarska družba, zavod ali druga organizacija, v kateri taka gasilska enota deluje, izpolnjuje obveznosti glede lastne gasilske službe, organizirane v skladu z merili za organizacijo in opremljanje gasilskih enot.

(6) V letnem programu dela poklicne gasilske enote, ki je organizirana kot javni zavod, se določi tudi sodelovanje s prostovoljnimi gasilskimi enotami pri opravljanju javne gasilske službe.

11.b člen

(opravljanje požarne straže in drugih nalog)

Požarno stražo in požarno varovanje objektov, drugega premoženja ter javnih prireditve opravljajo na območju občine tisti gasilci in gasilske enote, ki izvajajo javno gasilsko službo v skladu s tem zakonom na območju te občine, če z operativnim gasilskim načrtom občine ali z zakonom ni določeno drugače. Stroški izvajanja gasilskih operativnih nalog po tem členu bremenijo lastnika ali upravljalca objekta in premoženja oziroma organizatorja javne prireditve.

11.c člen

(gasilsko poveljstvo)

(1) Za zagotavljanje pripravljenosti ter usklajevanje delovanja operativnih gasilskih enot v občini se ustanovi gasilsko poveljstvo občine, ki ga sestavljajo poveljniki prostovoljnih in poklicnih gasilskih enot oziroma gasilskih sektorjev na območju občine. Gasilsko poveljstvo se v skladu s tem členom ustanovi le v tisti občini, v kateri delujejo prostovoljne in poklicne gasilske enote, oziroma v tisti občini, v kateri se prostovoljne gasilske enote vključujejo v gasilsko zvezo, ki obsega več občin. Gasilsko poveljstvo imenuje gasilskega poveljnika občine. V občinah, v katerih delujejo poklicne gasilske enote, gasilskega poveljnika občine imenuje župan na predlog gasilskega poveljstva. Podrobneje se postopek imenovanja in pristojnosti gasilskih poveljstev ter gasilskih poveljnikov občin uredijo s pravili gasilske službe.

(2) V občini, v kateri deluje gasilska zveza, ki povezuje le prostovoljne gasilske enote na območju te občine, opravlja poveljstvo gasilske zveze tudi naloge gasilskega poveljstva občine, poveljnik gasilske zveze pa naloge gasilskega poveljnika občine.

(3) Gasilski poveljnik občine vodi gasilsko poveljstvo občine in večje gasilske intervencije. Gasilski poveljnik občine je član štaba Civilne zaščite občine.

11.č člen

(gasilska zaščitna in reševalna oprema, domovi in orodišča)

(1) Gasilska zaščitna in reševalna oprema, gasilski domovi in orodišča ne morejo biti predmet izvršbe ali stečaja.

(2) Gasilska zaščitna in reševalna oprema, gasilski domovi ter orodišča, ki jih uporabljajo poklicne gasilske enote, so last občine. Njihova uporaba in vzdrževanje se uredi s pogodbo med pristojnim občinskim organom in gasilsko enoto.

(3) Gasilske domove in orodišča, gasilsko zaščitno in reševalno opremo ob prenehanju prostovoljnega gasilskega društva, ki je te nepremičnine oziroma opremo uporabljalo, prevzame občina, na območju katere je bil sedež prostovoljnega gasilskega društva, oziroma s soglasjem pristojnega občinskega organa tista gasilska organizacija, ki zagotavlja izvajanje javne gasilske službe na območju, na katerem je delovalo prostovoljno gasilsko društvo.

(4) Gasilsko zaščitno in reševalno opremo prostovoljnega industrijskega gasilskega društva, ki je prenehalo delovati, prednostno lahko prevzame občina, na območju katere je bil sedež društva, proti plačilu dejanske

vrednosti te opreme gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji, v kateri je društvo delovalo, če je ta financirala nabavo te opreme.

1. POKLICNE GASILSKE ENOTE

12. člen (poklicna gasilska enota)

(1) Poklicna gasilska enota opravlja preventivna in operativna dela v zvezi z varstvom pred požarom ter zaščito in reševanje ob naravnih in drugih nesrečah na območju, za katero je ustanovljena. Poklicna gasilska enota je praviloma osrednja enota v občini, ki posreduje na območju celotne občine v skladu z operativnim gasilskim načrtom občine.

(2) Poklicne gasilske enote se organizirajo v skladu z merili iz 10. člena tega zakona kot javni zavod ali kot režijski obrat.

13. člen (poklicni gasilec)

(1) Kandidat za gasilca, ki poklicno opravlja naloge gasilstva (v nadaljnjem besedilu: poklicni gasilec), mora poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja, izpolnjevati še posebne pogoje:

1. da ima srednjo tehnično ali srednjo strokovno izobrazbo in je polnoleten;

2. da ni v kazenskem postopku in da ni bil pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje zoper življenje, telo in premoženje;

3. da opravi predpisan preizkus psihofizičnih sposobnosti.

(2) Po sklenitvi delovnega razmerja mora kandidat za poklicnega gasilca v 18 mesecih uspešno zaključiti izobraževanje v gasilski šoli po programu za poklicne gasilce in opraviti predpisan strokovni izpit.

(3) Kandidatu za poklicnega gasilca, ki ni uspešno končal gasilske šole ali tudi po ponovnem preverjanju ni opravil predpisanega strokovnega izpita, se izredno odpove pogodba o zaposlitvi.

(4) Poklicni gasilec, ki vodi operativno delo v poklicni gasilski enoti, mora poleg splošnih pogojev in pogojev iz 2. in 3. točke prvega odstavka tega člena imeti najmanj višjo strokovno izobrazbo, opravljeno dodatno usposabljanje za to delo, pet let delovnih izkušenj pri opravljanju operativnih nalog gasilstva in opravljen predpisan strokovni izpit.

(5) Poklicni gasilec, ki kot poveljnik ali operativni vodja vodi operativno delo v poklicni gasilski enoti najvišje kategorije, mora imeti poleg splošnih pogojev najmanj visoko strokovno ali univerzitetno izobrazbo, pet let delovnih izkušenj pri poklicnem opravljanju operativnih nalog gasilstva in opravljen predpisan strokovni izpit. Predpisan strokovni izpit mora opraviti poklicni gasilec najkasneje v enem letu po nastopu dela poveljnika ali operativnega vodje. Predpisan strokovni izpit mora opraviti najkasneje v enem letu po nastopu dela tudi predstojnik poklicne gasilske enote.

14. člen (dolžnosti poklicnega gasilca)

(1) Poklicni gasilec mora periodično opraviti predpisani preizkus znanja, preizkus psihofizičnih sposobnosti in zdravniški pregled.

(2) Če je bilo pri preizkusu psihofizičnih sposobnosti in zdravniškem pregledu iz prejšnjega odstavka ugotovljeno, da poklicni gasilec ni sposoben za opravljanje svojega dela, se razporedi na delovno mesto, ki ustreza njegovim zdravstvenim in psihofizičnim sposobnostim.

(3) Če je bilo pri preizkusu psihofizičnih sposobnosti in zdravniškem pregledu iz prvega odstavka tega člena ugotovljeno, da poklicni gasilec ni sposoben za opravljanje svojega dela, je delodajalec dolžan preveriti, ali ga je mogoče zaposliti pod spremenjenimi okoliščinami, in mu ponuditi novo pogodbo o zaposlitvi, oziroma če to ni mogoče, se mu odpove pogodba o zaposlitvi iz razloga nesposobnosti.

14.a člen (posebni pogoji dela)

(1) Za delovna razmerja in plače poklicnih gasilcev veljajo predpisi, ki urejajo delovna razmerja in plače javnih uslužbencev, kolektivna pogodba za javni sektor in kolektivna pogodba dejavnosti, če s tem zakonom ali zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami posamezno vprašanje ni urejeno drugače.

(2) S kolektivno pogodbo dejavnosti pravic in obveznosti poklicnih gasilcev, ki jih določa ta zakon ali zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, ni mogoče urediti drugače ali ugodneje.

(3) Poklicni gasilci so dolžni na podlagi odločitve predstojnika gasilske enote opravljati delo zaradi narave, organizacije in potreb gasilske službe v posebnih pogojih dela.

(4) Za posebne pogoje dela iz prejšnjega odstavka se šteje delo v delovnem času, ki je za poklicne gasilce manj ugoden, in delo v manj ugodnih pogojih dela, nevarnostih ali s posebnimi obremenitvami.

(5) Delo preko polnega delovnega časa, dežurstvo in pripravljenost za delo na domu se, razen v primerih, določenih s splošnimi predpisi, odredi tudi:

- v primeru požara, naravne ali druge nesreče, ko je treba okrepiti sestavo enote, ki izvaja zaščito, reševanje in pomoč, oziroma ko je treba nadaljevati z izvajanjem teh nalog;
- v primeru, ko nastane neposredna nevarnost nastanka naravne ali druge nesreče;
- v obdobju razglašene povečane požarne ogroženosti v naravnem okolju;

– v primeru, ko se v skladu z odločitvami pristojnega organa nudi pomoč drugim gasilskim ali reševalnim enotam v občini, v drugi občini ali v drugi državi;

– od nastanka naravne ali druge nesreče do vzpostavitve osnovnih pogojev za življenje na prizadetem območju.

(6) Delo iz prejšnjega odstavka se odredi pisno, če zaradi nujnosti opravljanja dela to ni mogoče, se odredi ustno. V tem primeru se pisna potrditev vroči poklicnemu gasilcu do konca naslednjega tedna, ko je bilo delo odrejeno. Nadurno delo lahko traja do štiri ure dnevno, 20 ur tedensko, 80 ur mesečno in do 180 ur letno, pri čemer se omejitev ugotavlja kot povprečje šestih mesecev.

(7) Za delo v posebnih pogojih dela iz četrtega odstavka tega člena pripadajo poklicnim gasilcem posebni dodatki v skladu s splošnimi predpisi.

(8) Operativni gasilci morajo biti zavarovani za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo, nastale v nesreči pri gašenju in reševanju ter opravljanju drugih operativnih nalog gasilstva oziroma na vajah, med šolanjem ali usposabljanjem.

(9) Poklicni gasilci imajo pravico do priznavanja zavarovalne dobe s povečanjem oziroma obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja v skladu s splošnimi predpisi.

14.b člen (delo v izmenah)

(1) Dnevna delovna obveznost poklicnega gasilca traja največ 12 ur v zaporednih 24 urah, pri čemer se povprečna dnevna delovna obveznost poklicnega gasilca upošteva kot povprečna delovna obveznost v obdobju, ki ne sme biti daljše od šestih mesecev.

(2) Za delo v izmenah se šteje delo, ki se izmenoma opravlja v dopoldanskem, popoldanskem ali nočnem času. Za delo v izmenah se šteje tudi delo v turnusu, ko se delo opravlja po razporedu 12 ur, sledi pa mu 24 ali 48 ur počitka, in delo po posebnem razporedu, ko se delo opravlja dopoldne, popoldne in v nočnem času, vendar ne v enakomernem zaporedju. Če se delo opravlja v izmenah ali turnusu, se mora zagotoviti njihova periodična izmenjava.

(3) Poklicnim gasilcem se v primeru izmenskega dela zagotavlja predpisan dnevni in tedenski počitek v minimalnem trajanju v obdobju, ki ne sme biti daljše kot šest mesecev.

(4) Če mora poklicni gasilec zaradi potreb gasilske službe delati na dan tedenskega počitka, se mu tedenski počitek zagotovi v tekočem ali najkasneje v naslednjem mesecu.

14.c člen (drugi posebni pogoji dela)

(1) Dežurstvo opravlja poklicni gasilec na delovnem mestu ali na drugem vnaprej določenem kraju.

(2) Pripravljenost za delo na domu se ne vštevava v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti. Če mora poklicni gasilec v času pripravljenosti za delo dejansko delati, se te ure vštevajo v število ur tedenske oziroma mesečne delovne obveznosti oziroma kot delo, opravljeno preko polnega delovnega časa.

(3) Poklicni gasilec mora nadaljevati na podlagi odločitve predstojnika gasilske enote oziroma vodje intervencije z delom, če je med rednim delovnim časom prišlo do požara ali druge nesreče, pa do izteka rednega delovnega časa izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ni končano. Tako opravljene ure se štejejo kot ure, opravljene preko polnega delovnega časa.

(4) Letni dopust poklicni gasilec izrablja praviloma v skladu s potrebami gasilske službe in letnim načrtom izrabe letnega dopusta. Izraba letnega dopusta se lahko prekine v primerih, določenih v petem odstavku 14.a člena tega zakona.

(5) Poklicni gasilec, ki ni mogel izrabiti letnega dopusta v tekočem koledarskem letu zaradi potreb gasilske službe iz prejšnjega odstavka, ga lahko izrabiti do 30. junija v naslednjem koledarskem letu.

15. člen (stavka)

(1) Delavci v poklicni gasilski enoti lahko organizirajo in vodijo stavko na način, določen s splošnimi predpisi, vendar pod pogojem, da se zagotovi stalna pripravljenost dela gasilcev za požarno stražo in intervencijo v primeru požara oziroma naravne ali druge nesreče. Gasilci ne smejo v korist stavke uporabljati niti gasilske zaščitne in reševalne opreme niti znakov za alarmiranje in opozarjanje.

(2) Če med trajanjem stavke pride do povečane nevarnosti požara ali druge nesreče, oziroma če pride do požara ali naravne in druge nesreče, morajo poklicni gasilci stavko takoj prekiniti. Stavka se lahko nadaljuje, ko je požar pogašen oziroma odpravljene posledice nesreče ter ponovno vzpostavljena pripravljenost enote.

2. PROSTOVOLJNE GASILSKE ENOTE V GASILSKIH DRUŠTVIH

16. člen (črtan)

17. člen (črtan)

18. člen

(neopravljanje javne gasilske službe)

Kadar se ugotovi, da prostovoljno gasilsko društvo ne opravlja javne gasilske službe v skladu s tem zakonom in pod pogoji iz 11.a člena tega zakona, pristojni občinski organ o tem opozori prostovoljno gasilsko društvo ter pristojno gasilsko zvezo in določi rok, ko mora društvo odpraviti pomanjkljivosti. Če prostovoljno gasilsko društvo ne odpravi pomanjkljivosti v določenem roku, se mu opravljanje javne gasilske službe ustrezno omeji ali odvzame.

19. člen (prostovoljni gasilec) – operativni

(1) Gasilec, ki prostovoljno opravlja operativne naloge v gasilstvu (v nadaljnjem besedilu: prostovoljni gasilec), je oseba, ki:

1. je strokovno usposobljena za gašenje in reševanje ter ima opravljen predpisani izpit za prostovoljnega gasilca;
2. ima opravljen predpisan preizkus znanja, preizkus psihofizičnih sposobnosti in je zdravstveno sposobna za opravljanje gasilske službe;
3. ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje zoper življenje, telo in premoženje;
4. je stara od 18 do 63 let – moški oziroma 18 do 55 let – ženske.

(2) Gasilska zveza Slovenije podrobneje določi dolžnosti, pravice in obveznosti prostovoljnih gasilcev.

20. člen (prostovoljno gasilsko društvo)

Na podlagi ocene požarnih in drugih nevarnosti ustanovijo občani prostovoljno gasilsko društvo, ki opravlja predvsem naslednje naloge:

1. preventivne naloge varstva pred požarom ter druge preventivne naloge na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
2. izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob požarih, naravnih in drugih nesrečah;
3. vzgojo gasilske mladine;
4. pomoč občanom na področju varstva pred požarom;
5. druge naloge v zvezi z organizacijo in razvojem gasilstva.

21. člen (prostovoljna gasilska enota)

(1) Prostovoljna gasilska enota v skladu s pooblastilom opravlja preventivna in operativna dela v zvezi z varstvom pred požarom ter zaščito in reševanjem na območju ali delu območja občine, za katero je bila ustanovljena.

(2) Prostovoljna gasilska enota mora imeti predpisano število operativnih gasilcev, določeno z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot, potrebno gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter orodišče.

(3) Evidenco o prostovoljnih gasilskih enotah in o prostovoljnih gasilcih vodijo Gasilska zveza Slovenije ter gasilske organizacije za svoje potrebe.

22. člen (zbirka osebnih podatkov)

(1) V zbirki podatkov iz tretjega odstavka prejšnjega člena se o prostovoljnih gasilcih zbirajo naslednji osebni podatki:

- ime in priimek;
- spol;
- datum in kraj rojstva;
- priimek ob rojstvu;
- davčna številka;
- ulica, kraj, pošta, občina bivališča, upravna enota bivališča, država EU;
- stopnja izobrazbe;
- poklic;
- vrsta in številka vozniškega dovoljenja;
- leto vstopa v gasilsko društvo ter funkcije v gasilstvu;
- čin;
- vrsta, način in periodičnost usposabljanja ali preizkusa na področju gasilstva;
- datum zdravniškega pregleda in pregleda psihofizičnih sposobnosti;
- vrsta gasilskih odlikovanj;
- telefonska številka in številka mobilnega telefona;
- elektronski naslov;
- enotna matična številka občana.

(2) Osebni podatki, določeni v tem členu, se pridobivajo neposredno od posameznikov, o katerih se vodijo evidence, ali pa se pridobijo iz že obstoječih zbirk podatkov ter se hranijo in uporabljajo le toliko časa, kot je to potrebno za doseg namena, za katerega so bili zbrani. Podatki o davčni številki, vrsti in številki vozniškega dovoljenja, datumu zdravniškega pregleda in pregleda psihofizičnih sposobnosti, elektronskem naslovu in enotni matični številki občana se v skladu s prejšnjim odstavkom zbirajo le za operativne gasilce.

(3) Osebnosti podatke, določene v tem členu, smejo uporabljati:

- organi prostovoljnih gasilskih društev in gasilskih zvez za opravljanje svojih nalog v skladu s pravili gasilskih organizacij;
- občinski organi, pristojni za organiziranje javne gasilske službe občin;
- inšpektorji za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami za opravljanje inšpekcijskih nalog v skladu s tem zakonom in s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje za opravljanje nalog v skladu s tem zakonom in s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter drugi državni organi, kadar je tako določeno z zakonom.

23. člen **(poklicno jedro)**

(1) V prostovoljnih gasilskih enotah se lahko v skladu z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot ter načrtom varstva pred požarom ustanovi poklicno jedro s poklicnimi gasilci kot sestavni del prostovoljne gasilske enote. O ustanovitvi poklicnega jedra mora prostovoljno gasilsko društvo obvestiti občinski organ, pristojen za organiziranje javne gasilske službe.

(2) Za poklicne operativne gasilce v poklicnem jedru veljajo določbe 13., 14., 14.a – razen prvega odstavka, 14.b, 14.c in 15. člena tega zakona.

(3) Poklicna jedra iz prvega odstavka tega člena se lahko organizirajo tudi pri gasilski zvezi, če tako odločijo člani gasilske zveze in pristojne občine.

24. člen **(poveljnik)**

(1) Poveljnik prostovoljne gasilske enote organizira in vodi strokovno delo enote.

(2) Poveljnik prostovoljne gasilske enote zlasti:

1. skrbi za njeno intervencijsko pripravljenost in jo vodi med intervencijo;
2. organizira in nadzira strokovno usposabljanje, urjenje in kondicijsko pripravljenost pripadnikov enote;
3. skrbi za brezhibnost gasilske zaščitne in reševalne opreme.

(3) Način izbire, naloge in pristojnosti poveljnikov prostovoljnih gasilskih enot in njihovih namestnikov so določene s pravili Gasilske zveze Slovenije.

25. člen **(nadomestila)**

(1) Prostovoljnemu gasilcu med intervencijo pripada nadomestilo plače. Nadomestilo plače pripada prostovoljnemu gasilcu tudi med usposabljanjem na podlagi poziva pristojnega organa občine. Nadomestilo plače izplača delodajalec v breme občine.

(2) Če traja intervencija več kot štiri ure, imajo udeleženci pravico do brezplačne prehrane.

(3) Prostovoljnega gasilca zaradi udeležbe na intervenciji ali na usposabljanju delodajalec ne sme odpustiti, razporediti na drugo delovno mesto ali ga kako drugače oškodovati.

26. člen **(zavarovanje prostovoljnih gasilcev)**

(1) Prostovoljni gasilec, ki se med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem poškoduje ali zaradi opravljanja nalog med intervencijo zboli, je zavarovan po predpisih o zdravstvenem, pokojninskem in invalidskem zavarovanju za primer poškodbe pri delu in poklicne bolezni.

(2) Prostovoljnemu gasilcu, ki ni zaposlen ali za katerega je to ugodnejše, pripada nadomestilo za čas zadržanosti od dela zaradi poškodbe pri delu iz prejšnjega odstavka v višini 100% povprečne mesečne plače na zaposlenega delavca v državi v zadnjem mesecu pred nastankom poškodbe.

(3) Čas in kraj nastanka poškodbe ugotovi vodja intervencije, na kateri se je gasilec poškodoval, prijavi pa se pristojnemu organu.

(4) Če je prostovoljni gasilec med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem izgubil življenje, imajo njegovi družinski člani pravico do:

1. pokojnine v skladu s predpisi o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
2. enkratne denarne pomoči;
3. povračila stroškov prevoza in pogreba.

(5) Če se prostovoljni gasilec med intervencijo ali med strokovnim usposabljanjem poškoduje brez svoje krivde tako, da je njegov organizem okvarjen najmanj za 20%, ima pravico do enkratne denarne pomoči po predpisih o vojaških invalidih.

(6) Vlada določi višino enkratne denarne pomoči, ki ne sme biti manjša od 12 povprečnih plač zaposlenih v državi v zadnjih šestih mesecih, ter višino povračil.

(7) Gasilska organizacija mora zavarovati operativne člane svoje gasilske enote za primer smrti, trajne izgube splošne delovne zmožnosti in prehodne nezmožnosti za delo, nastale v nesreči pri gašenju in reševanju, na vajah ali med šolanjem.

27. člen **(sredstva občine)**

Občina krije izgubljeni zaslužek in nadomestilo plač, stroške za prehrano iz 25. člena tega zakona ter prispevke in stroške iz prejšnjega člena.

3. GASILSKE ENOTE V GOSPODARSKIH DRUŽBAH

28. člen

(ustanovitev gasilske enote v gospodarski družbi)

(1) Gospodarske družbe, zavodi in druge organizacije morajo ustanoviti gasilsko enoto, če imajo povečano nevarnost nastanka požara, eksplozije ali druge posebne nevarnosti po merilih, ki jih določi minister.

(2) Vrsta in obseg gasilskih enot iz prejšnjega odstavka se določita v skladu z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot, izdanimi na podlagi drugega odstavka 10. člena tega zakona.

(3) Gasilsko zaščitno in reševalno opremo za delovanje gasilske enote po tem členu zagotovi ustanovitelj.

(4) Gospodarska družba, zavod ali druga organizacija lahko za opravljanje požarne straže in izvajanje drugih operativnih nalog gasilstva sklene pogodbo z gasilsko enoto, ki opravlja javno gasilsko službo v skladu s tem zakonom v občini, na območju katere je sedež, objekti ali drugo premoženje gospodarske družbe, zavoda ali druge organizacije, na katerega se nanaša pogodba. S pogodbo z gasilsko enoto po tej določbi gospodarska družba, zavod ali druga organizacija ne more izključiti svoje obveznosti za organiziranje lastne gasilske službe po merilih iz prvega odstavka tega člena. Gasilska enota mora o sklenitvi pogodbe za opravljanje požarne straže in drugih operativnih nalog gasilstva nad eno leto obvestiti občinski organ, pristojen za organiziranje javne gasilske službe.

(5) Za prostovoljne operativne gasilce v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji veljajo določbe 15., 19., 24., 25. in 26. člena tega zakona, za poklicne gasilce pa določbe 13., 14., 14.a – razen prvega odstavka, 14.b, 14.c in 15. člena tega zakona.

29. člen

(opravljanje gasilstva za občino)

(1) Občina lahko pooblasti gospodarsko družbo, zavod in drugo organizacijo, v kateri je primerna gasilska enota, za opravljanje nalog gasilstva na območju ali delu območja občine pod pogoji, ki jih določa ta zakon za prostovoljne gasilske enote.

IV. IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

30. člen

(izobraževanje)

(1) Za izobraževanje in usposabljanje s področja gasilstva se pri ministrstvu ustanovi gasilska šola.

(2) V gasilski šoli deluje kot svetovalni organ programski svet, ki ga imenuje minister izmed predstavnikov občin, Gasilske zveze Slovenije, Združenja slovenskih poklicnih gasilcev in drugih strokovnjakov.

(3) V gasilski šoli se lahko preizkuša gasilska zaščitna in reševalna oprema ter izdajajo certifikati, če si šola pridobi dovoljenje za opravljanje te dejavnosti v skladu s predpisi.

31. člen

(izobraževalni programi)

(1) Minister v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije predpiše izobraževalne programe za temeljno in dopolnilno usposabljanje prostovoljnih gasilcev in programe za izpite prostovoljnih gasilcev.

(2) Minister v sodelovanju z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev predpiše izobraževalne programe za izobraževanje in dopolnilno usposabljanje poklicnih gasilcev srednje tehnične in srednje strokovne, višje strokovne, visoko strokovne in univerzitetne izobrazbe ter programe za strokovne izpite poklicnih gasilcev ter predstojnikov gasilskih enot.

V. GASILSKE ZVEZE

32. člen

(gasilske zveze)

(1) Prostovoljna gasilska društva se povezujejo v gasilske zveze v skladu z zakonom.

(2) Gasilske zveze opravljajo organizacijske in strokovne naloge gasilstva zlasti v zvezi z:

- načrtnim kadrovanjem in usposabljanjem gasilcev;
- načrtnim in usklajenim razvojem ter opremljanjem gasilskih enot v skladu s predpisanimi merili;
- načrtovanjem in usklajevanjem uporabe gasilskih enot gasilskih organizacij, ki so članice zveze;
- povezovanjem med članicami gasilske zveze in občinami na območju, na katerem deluje gasilska zveza;
- izvajanjem nalog, ki so jih nanje prenesle država ali občine;
- drugimi organizacijskimi in razvojnimi nalogami gasilstva.

(3) Gasilske zveze imenujejo poveljnike gasilskih zvez in regijske gasilske poveljnike, ki so člani pristojnih štabov Civilne zaščite. Poveljniki gasilskih zvez in regijski gasilski poveljniki skrbijo za pripravljenost, organiziranost, opremljenost in usposobljenost nižjih poveljstev in gasilskih enot, izvajanje določenih programov usposabljanja ter vodijo večje in zahtevnejše intervencije.

(4) Način izbire in pristojnosti poveljnikov gasilskih zvez in regijskih poveljnikov ter drugih gasilskih poveljnikov in njihovih namestnikov se določi s pravili gasilske službe.

32.a člen (določene naloge gasilskih zvez)

(1) Gasilska zveza, v katero se povezujejo prostovoljna gasilska društva na območju posamezne občine, daje:

- mnenje k letnim programom usposabljanja operativnih gasilcev in gasilskih enot prostovoljnih gasilskih društev;

- mnenje k letnim programom opremljanja prostovoljnih gasilskih enot z gasilsko zaščitno in reševalno opremo.

(2) Gasilska zveza iz prejšnjega odstavka lahko za posamezno leto določi oblike usposabljanja, ki jih prostovoljna gasilska društva vključijo v svoje letne programe, če je to potrebno zaradi usklajenega razvoja, ustrezne pripravljenosti in drugih razlogov, utemeljenih z ocenami ogroženosti občine pred požarom ali drugimi nesrečami.

(3) Sredstev iz proračuna Republike Slovenije ni mogoče uporabiti za financiranje programov usposabljanja ali nabavo gasilske zaščitne in reševalne opreme, če za izvedbo usposabljanja oziroma nabavo gasilske zaščitne in reševalne opreme ni bilo dano pozitivno mnenje pristojne gasilske zveze iz prvega odstavka tega člena.

(4) Pristojnosti iz prvega in drugega odstavka tega člena ima le tista gasilska zveza, ki je vključena v Gasilsko zvezo Slovenije.

33. člen (Gasilska zveza Slovenije)

(1) Gasilska zveza Slovenije je najvišja oblika povezovanja gasilskih društev in njihovih zvez.

(2) Gasilska zveza Slovenije poleg svojih društvenih nalog opravlja tudi naloge, za katere jo pooblasti minister, zlasti pa:

1. določene strokovno-tehnične naloge varstva pred požarom;
2. organizacijske in druge naloge, s katerimi se zagotavlja razvoj prostovoljnega gasilstva v državi in njegovo mednarodno povezovanje z drugimi gasilskimi organizacijami v svetu;
3. izdaja strokovno literaturo o varstvu pred požarom in gasilstvu.

(3) Gasilska zveza Slovenije je pravna oseba zasebnega prava.

(4) Organiziranost, naloge in pristojnosti svojih organov določi Gasilska zveza Slovenije s svojimi pravili.

34. člen (črtan)

35. člen (poveljnik)

(1) Poveljnik Gasilske zveze Slovenije opravlja zlasti naslednje strokovno-tehnične naloge:

1. sodeluje pri vodenju intervencije v večjih požarih;
2. skrbi za povezanost gasilstva v sistemu zaščite in reševanja;
3. daje predloge in mnenja o opravljanju strokovnih nalog gasilstva v državi;
4. sodeluje z gasilskimi poveljstvi sosednjih in drugih držav.

(2) Poveljnik Gasilske zveze Slovenije je član Štaba za civilno zaščito Republike Slovenije.

VI. GASILSKE INTERVENCIJE

1. OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE

36. člen (aktiviranje gasilskih enot)

(1) V občini se zagotavlja enotno obveščanje in aktiviranje gasilskih enot v skladu z operativnimi gasilskim načrtom občine, katerega sestavni del je tudi načrt obveščanja in aktiviranja gasilskih enot. Operativni gasilski načrt občine izdelata gasilsko poveljstvo občine, potrdi pa ga župan oziroma oseba, ki jo on pooblasti. Načrt obveščanja in aktiviranja gasilskih enot, ki ga potrdi župan oziroma oseba, ki jo on pooblasti, mora občina predložiti regijskemu centru za obveščanje, pristojnemu za aktiviranje gasilcev v občini.

(2) Kadar gre gasilska enota občine na intervencijo zaradi požara ali druge nesreče, mora vodja gasilske enote ali intervencije o tem obvestiti pristojni center za obveščanje.

(3) Za obveščanje in aktiviranje v primeru gasilskih intervencij veljajo predpisi, ki urejajo opazovanje in obveščanje na področju zaščite in reševanja.

(4) Aktiviranje gasilskih enot iz več občin se izvaja v skladu z načrti zaščite in reševanja oziroma na podlagi odločitve pristojnega regijskega ali državnega poveljnika Civilne zaščite, če z državnim načrtom aktiviranje gasilskih enot ni predvideno. Pri tem se mora zagotoviti, da v občini, na katero se odločitev nanaša, ostanejo gasilske enote v takem obsegu, ki zagotavlja nujno intervencijsko pripravljenost v občini.

(5) Gasilske enote uporabljajo zveze v sistemu zaščite in reševanja.

36.a člen (aktiviranje gasilcev med delom)

(1) Delodajalec je dolžan omogočiti opravičeno odsotnost z dela v skladu s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih operativnemu gasilcu, ki je bil med delom pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči

zaradi požara ali druge nesreče v skladu z načrtom obveščanja in aktiviranja gasilskih enot iz prejšnjega člena in je član gasilske enote, ki opravlja javno gasilsko službo.

(2) Poziv preko tehničnih sredstev zvez ali s sireno za javno alarmiranje preko pristojnega centra za obveščanje ali pisni poziv občinskega organa, pristojnega za javno gasilsko službo, ali drugega organa, pristojnega za vodenje nalog zaščite in reševanja ob naravnih in drugih nesrečah, se šteje kot poziv k opravljanju dolžnosti zaščite in reševanja, na podlagi katerega delodajalec opraviči operativnemu gasilcu odsotnost z dela. V primeru, da je bil poziv dan s tehničnimi sredstvi, mora občinski organ, pristojen za javno gasilsko službo, oziroma drug organ, pristojen za vodenje nalog zaščite in reševanja, izdati tudi pisno potrdilo o odsotnosti z dela operativnega gasilca najkasneje v sedmih dneh po končani intervenciji. Nadomestilo za čas odsotnosti z dela povrne za operativnega gasilca njegovemu delodajalcu občina oziroma državni organ v skladu s tem zakonom in predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(3) Določba prvega odstavka tega člena se uporablja tudi za primer odsotnosti z dela zaradi vaj ali usposabljanja, h katerim je bil operativni gasilec v skladu s predpisi o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami pisno pozvan s strani pristojnega občinskega ali državnega organa.

2. MEDSEBOJNA POMOČ GASILCEV

37. člen

(medsebojna pomoč)

(1) Gasilske enote si morajo ob večjih požarih ali drugih nesrečah medsebojno pomagati. Gasilske enote lahko pomagajo le, če zagotovijo ustrezno intervencijsko pripravljenost na območju, za katerega so ustanovljene.

(2) Pomoč iz prejšnjega odstavka odredi vodja intervencije, lahko pa tudi pristojni poveljnik civilne zaščite.

38. člen

(pomoč iz sosednjih držav)

(1) Če je za gašenje požara ali ob drugih velikih nesrečah potrebna pomoč gasilskih enot iz sosednje države, lahko na zahtevo vodje intervencije zaprosi za takšno pomoč organ občine, ki je ob državni meji, ali pristojni poveljnik civilne zaščite, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače dogovorjeno.

(2) Za pomoč pri gašenju požara ali ob drugih velikih nesrečah v občinah, ki niso ob državni meji, zaprosi poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače dogovorjeno.

39. člen

(pomoč sosednjim državam)

Če je za gašenje požara ali ob drugih velikih nesrečah potrebna pomoč gasilskim enotam sosednjih držav, odobri pomoč gasilskih enot v občinah, ki so ob državni meji, organ občine ali pristojni poveljnik civilne zaščite oziroma poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije za občine, ki niso ob državni meji, če z meddržavnimi sporazumi ni drugače dogovorjeno.

3. VODENJE INTERVENCIJ

40. člen

(vodenje intervencij)

(1) Intervencije vodi poveljnik gasilske enote, na območju katere je požar ali druga nesreča (vodja intervencije) v skladu z zakonom in pravili gasilske službe. Vodja intervencije je lahko tudi poveljujoči določeni formacijski sestavi, vodja izmene, gasilec, posebej usposobljen za vodenje določenih intervencij, oziroma gasilec, ki ga pooblasti poveljnik gasilske enote. Ukazi in navodila vodje intervencije so obvezni za vse gasilce, ki sodelujejo v intervenciji. Posameznik lahko izvršitev ukaza ali navodila odkloni le, če bi s tem storil kaznivo dejanje oziroma če mu je naložena naloga, za katero ni usposobljen niti opremljen in je zato neposredno ogroženo njegovo življenje.

(2) Intervencije, pri katerih sodeluje več gasilskih enot, vodi poveljnik oziroma v skladu s prejšnjim odstavkom vodja intervencije iz gasilske enote, na območju katere je požar ali druga nesreča. Ob prihodu poveljnika višje kategorizirane enote ali višjega po činu mu preda vodenje intervencije, če se ne sporazumeta drugače. Vsi poveljujoči gasilskih enot in drugih reševalnih enot sestavljajo operativno vodstvo intervencije, ki je odgovorno vodji intervencije.

(3) Intervencijo v gospodarski družbi, zavodu ali drugi organizaciji, ki ima svojo poklicno gasilsko enoto, vodi poveljnik te enote ne glede na določbi prvega in drugega odstavka tega člena.

(4) Poveljnik višje kategorizirane enote ali višji po činu, ne glede na drugi in tretji odstavek tega člena, prevzame vodenje intervencije, če je očitno, da vodja intervencije vodi intervencijo napačno ali bistveno v nasprotju s pravili gasilske službe.

(5) V primeru velikih požarov in drugih nesreč vodja intervencije vodi intervencijo v skladu z usmeritvami pristojnega štaba za civilno zaščito.

41. člen

(pravice in dolžnosti vodje intervencije)

(1) Vodja intervencije iz prejšnjega člena ima pravico in dolžnost, da:

1. prepove dostop nepoklicanim osebam na kraj intervencije in promet mimo tega kraja;

- 1.a odredi vstop v stanovanje oziroma drug zaprt prostor, če je neposredno ogroženo življenje ljudi in premoženje v takem prostoru;
 2. odredi evakuacijo ljudi, živali in premoženja iz ogroženih objektov in območij;
 3. odredi prekinitev električnega toka, dovajanje plina ali drugih vnetljivih tekočin;
 4. odvzame ali omeji uporabnikom dotok vode na območju, kjer je požar;
 5. odredi uporabo vode iz bližnjih vodnjakov, cistern in rezervoarjev;
 6. odredi uporabo določenih sredstev zvez oziroma njihovo vzpostavitev;
 7. odredi odstranitev vozil in drugih ovir, ki onemogočajo uspešno intervencijo oziroma odvzem vode za gašenje;
 8. odredi sežig nevarne snovi, če je ni mogoče drugače odstraniti;
 9. odredi uporabo tujega prevoznega sredstva za prevoz poškodovanih oseb oziroma potrebne gasilske zaščitne in reševalne opreme;
 10. odredi, da vse sposobne osebe, ki so v neposredni bližini požarišča ali druge nesreče, pomagajo pri gašenju in reševanju v skladu z njihovimi sposobnostmi, z vozili, orodjem in drugimi sredstvi, ki so primerna za gašenje in reševanje;
 11. odredi delno ali popolno rušitev objekta, po katerem bi se utegnil požar razširiti in tega ni mogoče drugače preprečiti;
 12. odredi posek gozdnega drevja za preprečitev širjenja gozdnega požara.
- (2) Ukrepe iz prejšnjega odstavka lahko vodja intervencije odredi le, če ne more na drug način zagotoviti zaščite in reševanja ljudi in premoženja, trajati pa smejo le toliko časa, kolikor je to nujno potrebno.
 - (3) Vodja intervencije mora najkasneje v petih dneh po intervenciji izdelati in predložiti poročilo o intervenciji organu, pristojnemu za varstvo pred požarom. Vsebino in način poročanja predpiše minister.

4. DOLŽNOSTI LASTNIKOV OZIROMA UPORABNIKOV

42. člen

(dolžnosti lastnikov oziroma uporabnikov)

- (1) Lastniki oziroma uporabniki zemljišč, stavb in drugih objektov morajo ob požaru ali drugi nesreči gasilcem in drugim v intervenciji sodelujočim dovoliti:
 1. prehod preko zemljišč, stavb in drugih objektov ter njihovo uporabo za gasilska in reševalna dela;
 2. uporabo njihovih zalog vode za gašenje in reševanje.
- (2) Lastniki oziroma uporabniki morajo dopustiti izvajanje ukrepov iz prejšnjega odstavka, ki jih odredi vodja intervencije, imajo pa pravico do povrnitve nastale škode.
- (3) Povračilo škode, povzročene lastnikom oziroma uporabnikom v času intervencije, bremeni tisto občino, na območju katere je nastal požar ali druga nesreča.

5. STROŠKI INTERVENCIJE

43. člen

(stroški intervencije)

- (1) Stroške intervencije, ki izhajajo iz nalog gasilstva v skladu s tem zakonom, krije občina.
- (2) Ne glede na prejšnji odstavek stroške intervencije krije:
 1. povzročitelj, ki je požar ali nesrečo povzročil namenoma ali iz velike malomarnosti;
 2. kdor opusti predpisane varnostne ukrepe pri prevozu, skladiščenju ali drugih opravilih z nevarnimi snovmi;
 3. kdor ne organizira požarne straže v skladu s predpisi;
 4. kdor namerno in brez razloga alarmira gasilsko enoto.
- (3) Stroške intervencij v skladu s prejšnjim odstavkom izterja pristojni organ občine.
- (4) Stroški intervencije gasilskih enot, nastali med intervencijo izven območja občine, za katero so ustanovljene, se krijejo iz proračuna Republike Slovenije, če je bila intervencija izvršena na podlagi državnega načrta zaščite in reševanja oziroma na podlagi odločitve pristojnega regijskega ali državnega poveljnika Civilne zaščite.

VII. FINANCIRANJE

44. člen

(financiranje gasilstva)

- (1) Dejavnosti gasilskih enot se financirajo iz:
 1. proračuna Republike Slovenije in občine;
 2. sredstev zavarovalnic in gospodarskih družb;
 3. dohodkov iz lastnih dejavnosti;
 4. prispevkov, daril in volil fizičnih in pravnih oseb.
- (2) V skladu s tem zakonom se financirajo iz virov iz prejšnjega odstavka tudi dejavnosti gasilskih društev in zvez, ki so pomembne za razvoj gasilstva.
- (3) V mesecu požarne varnosti mora posameznik ali pravna oseba v poštnem prometu od vsake poštne pošiljke v notranjem in mednarodnem prometu, razen za knjige, časopise in revije, plačati prispevek v korist

Gasilske zveze Slovenije za izenačevanje materialne opremljenosti gasilstva in spodbujanje mladine za delo v gasilstvu, ki ga obračuna organizacija, ki opravlja poštni promet. Višino prispevka, način in čas obračunavanja in plačevanja ter morebitne oprostitve določi vlada.

VIII. KAZENSKÉ DOLOČBE

45. člen

(1) Z globo od 300.000 do 3.000.000 tolarjev se kaznuje za prekršek pravna oseba ali samostojni podjetnik posameznik, ki stori prekršek, če:

1. opravlja požarno stražo ali požarno varovanje objektov, drugega premoženja ali javnih prireditev na območju občine z gasilci ali gasilsko enoto, ki ni vključena v izvajanje javne gasilske službe v skladu s tem zakonom na območju te občine, niti ni tako določeno z operativnim gasilskim načrtom občine ali z zakonom (11.b člen);

2. odpusti, razporedi na drugo delovno mesto ali kako drugače oškoduje prostovoljnega gasilca zaradi udeležbe na intervenciji ali na usposabljanju (tretji odstavek 25. člena);

3. ni ustanovil gasilske enote v skladu z merili za organiziranje in opremljanje gasilskih enot (prvi odstavek 28. člena v zvezi z drugim odstavkom 28. člena);

4. kot delodajalec ne omogoči opravičene odsotnosti z dela v skladu s splošnimi predpisi o delovnih razmerjih operativnemu gasilcu, ki je bil med delom pozvan k opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči zaradi požara ali druge nesreče v skladu z načrtom obveščanja in aktiviranja gasilskih enot in je član gasilske enote, ki opravlja javno gasilsko službo, oziroma mu ne omogoči odsotnosti z dela zaradi vaj ali usposabljanja, h katerim je bil operativni gasilec pisno pozvan (prvi in tretji odstavek 36.a člena).

(2) Z globo od 100.000 do 500.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

46. člen

(1) Z globo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek lastnik oziroma uporabnik zemljišča, stavbe ali drugega objekta, ki je pravna oseba, če ne dovoli ob požaru ali drugi nesreči gasilcem in drugim v intervenciji sodelujočim prehoda preko zemljišča, stavbe ali drugih objektov ali njihove uporabe za gasilska ali reševalna dela oziroma uporabe njegove zaloge vode za gašenje ali reševanje (prvi odstavek 42. člena v zvezi z drugim odstavkom istega člena).

(2) Z globo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek tudi odgovorna oseba pravne osebe, ki stori prekršek iz prejšnjega odstavka.

47. člen

(1) Z globo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje za prekršek posameznik, če:

1. v korist stavke uporablja gasilsko zaščitno in reševalno opremo ter znake za alarmiranje in opozarjanje (prvi odstavek 15. člena);

2. kot vodja intervencije ob intervenciji odredi ukrepe v nasprotju z določbami prvega odstavka 41. člena;

3. kot vodja intervencije z namenom povzročitve škode odredi ukrepe, navedene v prvem odstavku 41. člena tega zakona, pa bi lahko kako drugače zagotovil zaščito in reševanje ljudi ali pa če odrejeni ukrepi trajajo dlje, kot je to potrebno (drugi odstavek 41. člena);

4. kot vodja intervencije v petih dneh po intervenciji ne predloži pristojnemu organu za varstvo pred požarom poročila o intervenciji (tretji odstavek 41. člena);

5. ne dovoli ob požaru ali drugi nesreči gasilcem in drugim v intervenciji sodelujočim prehoda preko zemljišča, stavbe ali drugega objekta ali njihove uporabe za gasilska ali reševalna dela oziroma uporabe njegove zaloge vode za gašenje ali reševanje (prvi odstavek 42. člena v zvezi z drugim odstavkom istega člena).

Zakon o gasilstvu – ZGas (Uradni list RS, št. 71/93) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

IX. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

48. člen

(lastnina na premoženju in nepremičninah)

(1) Prostovoljna gasilska društva in njihove zveze pridobijo z dnem uveljavitve tega zakona lastninsko pravico na premoženju in nepremičnem premoženju, ki je namenjeno gasilstvu in s katerim upravljajo ob uveljavitvi tega zakona.

OPOMBA: določba prvega odstavka 48. člena ZGas ni v neskladju z ustavo, če se razume tako, da pridobitev lastninske pravice na podlagi te določbe nima pravnih posledic za stranke v postopku po zakonu o denacionalizaciji (Uradni list RS/I, št. 27/91 in Uradni list RS, št. 31-/93) – odločba US (Uradni list RS, št. 73/97).

(2) Gasilsko društvo ne sme brez poprejšnjega soglasja občine odtujiti gasilske zaščitne in reševalne opreme ter objektov, namenjenih za opravljanje nalog gasilstva, razen če pristojni organ občine ne določi drugače.

OPOMBA: upoštevan ZGas-B

**49. člen
(črtan)**

50. člen

(1) Od gasilske zaščitne in reševalne opreme ter orodišč in gasilskih domov se ne plačujejo davki, razen davka na dodano vrednost, carin, prispevkov in drugih dajatev.

(2) Vlada podrobneje določi gasilsko zaščito in reševalno opremo, orodišča in gasilske domove iz prejšnjega odstavka.

OPOMBA: S 1. januarjem 1996 preneha veljati 50. člen ZGas v delu, ki se nanaša na plačilo carine – CZ-A.

**51. člen
(uskladitev predpisov)**

Organi, določeni s tem zakonom, so dolžni izdati izvršilne predpise v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

**52. člen
(zavarovalna doba s povečanjem)**

Do uveljavitve zakona o enotnih kriterijih za priznavanje zavarovalne dobe, ki se šteje s povečanjem, se za poklicne gasilce uporabljajo predpisi, ki so veljali na dan uveljavitve tega zakona.

**53. člen
(prenehanje veljavnosti zakona)**

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati določbe zakona o varstvu pred požarom (Uradni list SRS, št. 2/76 in 15/84), ki urejajo gasilstvo.

**54. člen
(pričetek veljavnosti zakona)**

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu – ZGas-A (Uradni list RS, št. 28/00) vsebuje naslednjo prehodno in končno določbo:

12. člen

Gasilske enote ustanovljene ali posebej organizirane za opravljanje gasilske službe in drugih nalog varstva pred požarom v dveh ali več podjetjih, zavodih in drugih organizacijah, pred uveljavitvijo tega zakona, opravljajo gasilsko službo in druge naloge varstva pred požarom za ta podjetja, zavode in druge organizacije tudi po uveljavitvi tega zakona.

13. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o gasilstvu – ZGas-B (Uradni list RS, št. 91/05) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

**33. člen
(izobrazba in usposobljenost gasilcev)**

(1) Poklicni gasilci, ki nimajo s tem zakonom predpisane strokovne izobrazbe, jo morajo pridobiti v desetih letih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Poklicni gasilci, ki so se zaposlili pred uveljavitvijo tega zakona in delajo na delovnih mestih gasilcev, za katere se zahteva srednja tehnična ali srednja strokovna izobrazba, imajo pa srednjo poklicno izobrazbo in delo poklicnega gasilca opravljajo najmanj pet let, nadaljujejo z delom na dosedanjih položajih in jim ni treba pridobiti manjkajoče izobrazbe v skladu s prejšnjim odstavkom.

(3) Vsebine izobraževalnih programov za temeljno usposabljanje prostovoljnih gasilcev in vsebine izobraževalnih programov za izobraževanje poklicnih gasilcev s srednjo tehnično in srednjo strokovno izobrazbo se morajo medsebojno uskladiti najkasneje v desetih letih po uveljavitvi tega zakona.

34. člen
(gasilske izkaznice)

(1) Gasilske izkaznice prostovoljnim gasilcem, ki jim izkaznica še ni bila izdana, izda Gasilska zveza Slovenije v skladu s predpisi, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona.

(2) Gasilske izkaznice poklicnim gasilcem v skladu s tem zakonom izda Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje v enem letu po uveljavitvi tega zakona.

35. člen
(veljavnost pogodb)

(1) Šteje se, da so pogodbe, ki jih je Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje sklenila z gasilski enotami, ki jih je določila vlada za opravljanje nalog zaščite in reševanja širšega pomena, pred uveljavitvijo tega zakona, sklenjene za nedoločen čas oziroma do spremembe odločitve vlade. O teh pogodbah ni treba obveščati občinskih organov, pristojnih za organizacijo javne gasilske službe, v skladu s tem zakonom.

(2) Pogodbe, ki so jih pred uveljavitvijo tega zakona sklenile gasilske enote z gospodarskimi družbami, zavodi in drugimi organizacijami za opravljanje operativnih nalog gasilstva, ostanejo v veljavi.

(3) Gasilske enote, ustanovljene ali posebej organizirane za opravljanje operativnih nalog gasilstva v eni ali več gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah pred uveljavitvijo tega zakona, opravljajo operativne naloge gasilstva za te gospodarske družbe, zavode in organizacije tudi po uveljavitvi tega zakona.

36. člen
(gasilska šola)

Ministrstvo gasilsko šolo v skladu s tem zakonom organizira kot samostojno notranjo organizacijsko enoto izobraževalnega centra za zaščito in reševanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje v dveh letih po uveljavitvi tega zakona.

37. člen
(izvršilni predpisi)

(1) Izvršilni predpisi morajo biti s tem zakonom usklajeni v enem letu po njegovi uveljavitvi.

(2) Do izdaje predpisov o uniformah, činih in oznakah gasilcev iz 4. člena tega zakona se uporabljajo predpisi, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

(3) Priprave in organiziranost gasilstva se morajo uskladiti s tem zakonom v dveh letih po njegovi uveljavitvi.

38. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.